

Ponavljanje razreda v obveznem izobraževanju v Evropi: velike razlike med državami

Študija »Ponavljanje razreda v obveznem izobraževanju v Evropi: predpisi in statistika« (ang. *Grade Retention during Compulsory Education in Europe: Regulations and Statistics*) primerjalno prikazuje, kako je v državah Evrope urejeno napredovanje iz razreda v razred in s tem povezano ponavljanje razredov. Iz študije je razvidno, da so med državami velike razlike. Ali bo učenec ponavljal razred, je v veliki meri odvisno od izobraževalne kulture in učiteljeve ocene, ne pa toliko od rezultatov, pridobljenih na podlagi standardiziranih preizkusov znanja. Študijo, ki vključuje podatke 31 držav (vse države članice EU, Islandija, Lihtenštajn, Norveška in Turčija), je objavilo omrežje Eurydice, ki deluje pod okriljem Evropske komisije.

Kaj je Eurydice?

Omrežje Eurydice zbira informacije o evropskih izobraževalnih sistemih in politikah ter jih analizira. V omrežje je povezanih 37 nacionalnih enot s sedežem v vseh 33 državah, ki so vključene v program EU Vseživljenjsko učenje (države članice EU, države EFTA, Hrvaška in Turčija). Izvršna agencija za izobraževanje, avdiovizualne vsebine in kulturo (EACEA) v Bruslju koordinira in vodi dejavnosti omrežja ter načrtuje študije in pripravlja različne spletne objave.

Vse publikacije Eurydice so objavljene na naslovu:

<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/>

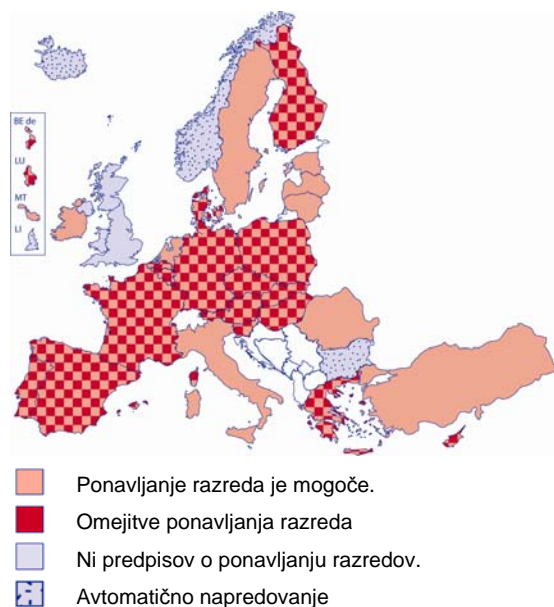
E-pošta: EACEA-Eurydice@ec.europa.eu

Velike razlike v odstotku ponavljavcev

V večini držav zakonodaja omogoča ponavljanje razredov, hkrati pa ga omejuje. Iz zbranih podatkov je razvidno, da je odstotek učencev ponavljavcev med državami pomembno različen. Po rezultatih mednarodne raziskave PISA 2009 je odstotek ponavljavcev v nekaterih državah zelo majhen. Med te države sodi tudi Slovenija z 1,5 odstotkov petnajstletnikov, ki v času osnovne šole vsaj enkrat ponavljajo razred. V skupini držav z manj kot 3 odstotki ponavljavcev so še Združeno kraljestvo, Islandija in Finska. Na drugi strani pa so države z več kot 30 odstotki učencev ponavljavcev: Belgija (francoska skupnost), Španija, Francija, Luksemburg in Portugalska.

Slika 1: Napredovanje iz razreda v razred na primarni ravni izobraževanja (ISCED 1) glede na trenutno ureditev (2009/10)

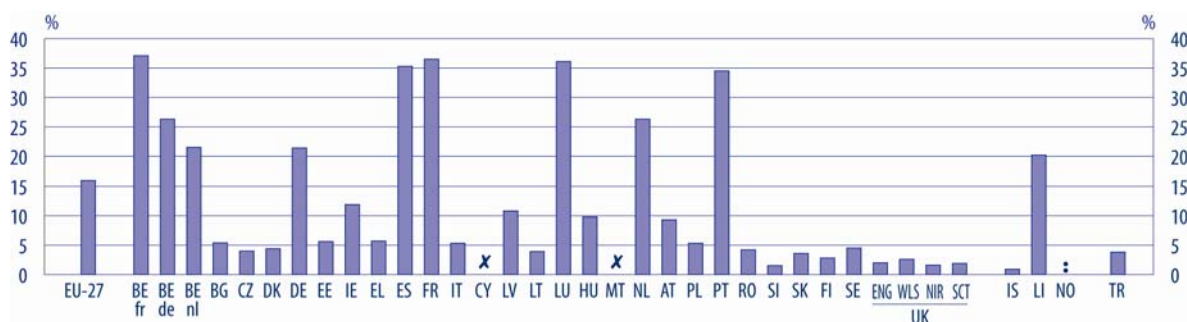
Vir: Eurydice.

V državah z velikim odstotkom ponavljavcev še velja prepričanje pedagoških delavcev, da ponavljanje razreda koristi učencem

Prevladujoče mnenje, da ponavljanje razreda učencu koristi, je morda glavni razlog, da je v nekaterih državah večji odstotek ponavljavcev. Takšno stališče – mnogokrat izpodbijano – pogosto zagovarjajo učitelji, pedagoška stroka ter

starši. Poročilo Eurydice nazorno prikazuje, da ni jasne povezave med predpisi in resničnim odstotkom učencev, ki ponavljajo razred. Za države torej ni izziv sprememba zakonodaje, ampak morajo v prvi vrsti razmisliti o predpostavkah in prepričanjih glede ponavljanja.

Slika 2: Odstotek petnajstletnikov, ki so vsaj enkrat ponavljali razred na primarni in nižji sekundarni ravni (ISCED 1 in 2), 2009

x Države niso posredovale podatkov.

EU-27		BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU
16,0		37,1	26,3	21,5	5,4	4,0	4,4	21,4	5,6	11,9	5,7	35,3	36,5	5,3	x	10,8	3,9	36,1
HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	LI	NO	TR
9,8	x	26,3	9,3	5,3	34,5	4,2	1,5	3,6	2,8	4,5	2,0	2,6	1,6	1,9	0,9	20,2	:	3,8

Vir: baza podatkov PISA 2009, OECD.

Razlogi za ponavljanje

Avtomatično napredovanje je predpisano le v manjšem številu držav (v Islandiji in Norveški v obveznem izobraževanju, v Bolgariji in Lihtenštajnu na primarni ravni). Situacija je podobna v Združenem kraljestvu – učenci praviloma napredujejo iz razreda v razred, čeprav o napredovanju in ponavljanju razreda ni predpisov.

V vseh ostalih državah je ponavljanje razreda zakonsko dovoljeno, toda z različnimi omejitvami, kot na primer:

avtomatično napredovanje iz prvega v drugi razred ali omejeno število ponavljanja posameznega razreda.

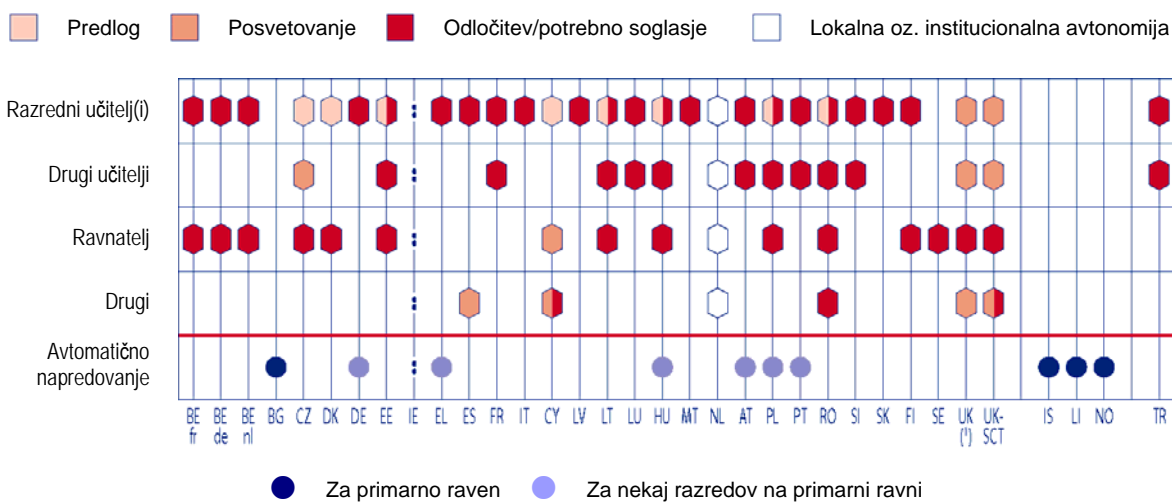
Šole v vseh državah med šolskim letom nudijo učencem z učnimi težavami pomoč pri učenju in možnost popraviljanja. Najpogostejši razlog za ponavljanje razreda je nezadosten učni napredek. Odločitev o ponavljanju je navadno sprejeta na podlagi učiteljeve ocene in ne rezultatov, pridobljenih s pomočjo standardiziranih lestvic učnega napredovanja.

Kdo sprejme odločitev o ponavljanju razreda?

V večini držav se odločitev o ponavljanju razreda sprejme na šoli – o tem odločajo starši, učitelj, ki učenca poučuje, drugi učitelji na šoli ali pa ravnatelj šole. Ponekod se šola lahko posvetuje z zunanjimi strokovnjaki, večinoma pa je to odgovornost šole. V nekaterih državah pa imajo pomembno vlogo tudi zunanje institucije. To so mnogokrat izobraževalni psihologi oziroma svetovalni centri, ki svetujejo ali soglašajo z odločitvijo o ponavljanju razreda in ga na ta način utemeljijo.

Nekaj izjem: na Cipru končno odločitev o ponavljanju razreda v primarnem izobraževanju sprejme šolski inšpektor, ki potrdi ali zavrne učiteljev predlog. Medtem ko je v nižjem sekundarnem izobraževanju na Škotskem odločitev o ponavljanju v pristojnosti ravnatelja šole in lokalnih oblasti, na Irskem odločitev o napredovanju učencev iz razreda v razred v nižjem sekundarnem izobraževanju sprejme pristojno ministrstvo in ne šola.

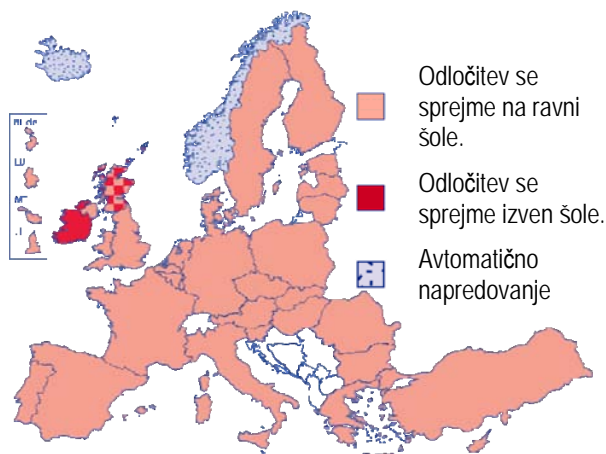
Slika 3: Vloga pedagoških delavcev v šoli ali izven šole pri odločanju o ponavljanju razreda na primarni ravni izobraževanja (ISCED 1) v šolskem letu 2009/10

Vir: Eurydice.

UK (!): UK-ENG/WLS/NIR

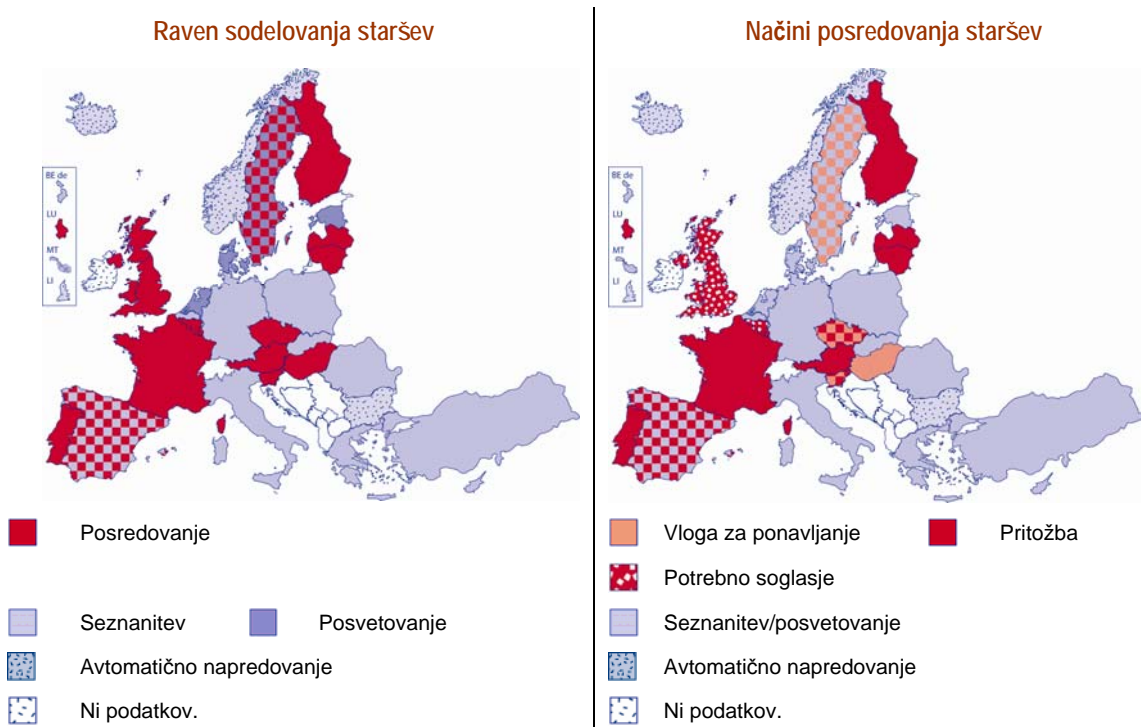
Slika 4: Vloga strokovnih delavcev v šoli ali izven šole pri odločanju o ponavljanju razreda na nižji sekundarni ravni izobraževanja v šolskem letu 2009/10

Vir: Eurydice.

Šola starše redno obvešča o napredovanju njihovega otroka. V nekaterih državah se šola posvetuje s starši, ko sprejema odločitev o ponavljanju učenca (Danska, Estonija, Malta, Nizozemska, Švedska). V večji skupini držav, med katerimi je tudi Slovenija, zakonodaja staršem omogoča, da se na odločitev o ponavljanju razreda pritožijo (Češka, Španija, Francija, Litva, Latvija, Luksemburg, Avstrija, Portugalska, Finska, Slovenija) ali pa morajo s ponavljanjem soglašati (Belgija – francoska skupnost, Slovenija, Združeno kraljestvo).

Slika 5: Sodelovanje staršev v procesu odločanja o ponavljanju razreda na primarni ravni (ISCED 1) – 2009/10

Vir: Eurydice.

* * *

Celotna študija

Grade Retention during Compulsory Education in Europe: Regulations and Statistics

v angleščini, francoščini in nemščini je objavljena na spletni strani Eurydice:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_studies_en.php

Tiskane izvode študije prejmete po naročilu na eacea-eurydice@ec.europa.eu

Študija bo do začetka junija predvidoma izšla tudi v slovenskem jeziku.